

25. szakbizottsági ülés – 2014. október 16.

A „Környezetvédelem, éghajlatváltozás és energiaügy” szakbizottság

MUNKADOKUMENTUMA

Erőforrás-hatékony lehetőségek az építőiparban

Előadó: **BORBOLY Csaba (RO/EPP)**

Hargita Megye Tanácsának elnöke

Ez a dokumentum a „Környezetvédelem, éghajlatváltozás és energiaügy” szakbizottság 2014. október 16-án **14.30-kor** Bolognában (Olaszország) tartandó ülésén kerül megvitatásra.

A DOKUMENTUM FORDÍTÁSRA ÁTADVA: 2014. SZEPTEMBER 19.

Referenciadokumentum

A Bizottság közleménye az Európai Parlamentnek, a Tanácsnak, az Európai Gazdasági és Szociális Bizottságnak és a Régiók Bizottságának – Erőforrás-hatékony lehetőségek az építőiparban
COM(2014) 445 final

I. Bevezetés

1. Az európai bizottsági közlemény a fenntartható építkezések témájához kapcsolódik, az e témára vonatkozó uniós szakpolitikai rendszernek része, a jelenlegi szempontok egy további elemzését adja, továbbá új lépésekre tesz javaslatot e területen, külön figyelmet fordítva az építési és a bontási hulladék kérdésére.
2. Az Európai Bizottság úgy ítéli meg, hogy egységes rendszerbe kell foglalni az építőipar fenntarthatóságához kötődő különböző szempontokat. Az új holisztikus technikai megközelítés kísérlet a korábban már elemzett területek integrálására, az alábbiak szerint:
 - a. a teljes energia-felhasználás,
 - b. az anyagfelhasználás és a környezeti hatások összessége,
 - c. az építőipari termékek tartóssága,
 - d. a bontás tervezése,
 - e. az építési, valamint a bontási hulladék kezelése,
 - f. az építőanyagok újrahasznosítottanyag-tartalma,
 - g. az építőipari anyagok és termékek újrahasznosíthatósága és újrafelhasználhatósága,
 - h. az épületek vízfelhasználása,
 - i. az épületek használati intenzitása,
 - j. beltéri komfortszint.
3. Az Európai Bizottság szerint az állami hatóságok számára könnyen használható, igénybe vehető és hozzáférhető mutatók rendszerére van szükség, amelyek nagy mértékben hozzájárulnának a beruházási döntések igazolásához, valamint bizonyíthatóan segítenék az építkezések környezetre gyakorolt hatásának csökkentését.
4. Az Európai Bizottság azt tervezi, hogy az elkövetkező évek során kidolgozza a kapcsolódó mutatóknak ezt az egységes rendszerét, különösképpen a Horizont 2020, a COSME és LIFE+ program, illetve az esb-alapok keretében biztosítva a kutatáshoz és kifejlesztéshez szükséges megfelelő eszközöket.
5. A megszámlálhatatlan tényező közül az európai bizottsági közlemény az építkezési és bontási hulladékokat, illetve ezek újrahasznosíthatóságának kérdését emeli ki.
6. Az Európai Bizottság közleménye nem tér ki a helyi és regionális önkormányzatok e szakpolitikai területen játszott szerepére.

II. A Régiók Bizottsága számára lényeges kérdések

1. Korábbi véleményeiben a Régiók Bizottsága egyetértésének adott hangot az energiahatékonyság, a forráshatékonyság, a környezeti hatás csökkentése, a környezetbarát

épületek, a fenntartható építőipar és a hulladékkezelés témájában – most pedig ugyanebben a szellemben kívánja véleményét megfogalmazni.

2. A helyi és regionális önkormányzatok kiemelten fontos szerepet játszanak a környezeti hatás csökkentésében, és nem csupán a döntéshozatal során: a helyi és regionális önkormányzatok megfelelő módon képesek felmérni a helyes lépéseket az energiahatékonyság és a forráshatékonyság vonatkozásában, figyelmet fordítva helyi sajátosságokra és szempontokra.
3. Fontos, hogy kiemelt figyelem irányuljon a vidéki területekre, illetve a kis és közepes városokra, mivel ezeken a területeken kisebb a hatékonyság, mint a nagyvárosokban: a támogatási rendszerekben, a szabályozásokban és a kutatásban-fejlesztésben meg kell határozni sajátos szempontjaikat, mivel ellenkező esetben nagy hátrány éri majd őket.
4. Az Európai Bizottság által hivatkozott piacelemzéseknek megfelelően az ún. „zöld épületekbe” történő beruházások költsége csupán néhány százalékkal nagyobb, mint a hagyományos építkezések esetében. Ez azonban csak részben igaz: az ezekben az épületekbe történő beruházás költsége többszöröse lehet a fejlett régiókban, mint a fejletlenekekben. Az építkezések technikai hátterét közelíteni kell a gazdasági összefüggésekhez; mindazonáltal a jelenlegi és előrelátható eltérések szintje mellett különösen ajánlatos a kevésbé fejlett régiók figyelmének felhívása a jellegzetes kihívásokra.
5. Elkülönített elemzéseket javasolunk annak vizsgálatára, hogy ha egy építkezés költségeiben a forráshatékonyság szempontjából a teljes életciklus külső költségeit is szerepeltetni kívánjuk, vajon ez nem vezet-e a költségek aránytalan növekedéséhez, ami kedvezőtlenül befolyásolná az e régiókon belüli lakhatási problémákat, és ami fékezne az építőipart és a gazdasági fejlődést?
6. Nem feledkezhetünk el arról, hogy az építőipar egy eszköz, az épületeknek pedig urbanisztikai, építészeti, szociális, gazdasági és környezeti dimenziójuk van, miközben kiemelt figyelmet kell fordítani a fenntarthatóság kérdésére. Hangsúlyozni kell, hogy az épületek önmagukban nem gyakorolnak kedvező vagy kedvezőtlen hatást környezetükre, hanem csak a fentebb említett összetett rendszer keretében. Ezért javasoljuk, hogy az épületekre összpontosító megközelítés egészüljön ki oly módon, hogy az új megközelítés az új összefüggéseket is foglalja magában.
7. A környezetbarát építőiparból és bontásokból származó építőanyagokhoz kötődő ipari tevékenységek sok munkahelyet teremtenének. Az előbb említettekre vonatkozó regionális és helyi cselekvési tervek kidolgozása, a humán erőforrásokra vonatkozó megfelelő megoldásokkal kiegészítve, fontos elemét alkotja a forráshatékonysághoz kötődő célkitűzések elérésének.
8. Az építőanyagok fizikai jellemzői a gyártást követően gyorsan változnak, ez a folyamat pedig a szerelést követően sem áll le. Ennek értelmében különösen fontos annak elemzése, hogy

bizonyos anyagok a bontást követően megfelelőek-e e még az újrafelhasználásra, és hogy lehetséges-e egy külön bizonyítványrendszer bevezetése.

9. A bontásokból származó építőanyagok más célú felhasználását, pl. az útépitések során, igen fontos kutatási területként kell kezelni, mivel sok építőanyag káros, veszélyes vagy fertőzőtt anyagok tömegét tartalmazza – jelenleg nem megoldott ezen hatások kockázatainak a becslése és szükség esetén a csökkentése.
10. A hagyományos építési technológiák és anyagok újrafelfedezése nagy lehetőséget jelent az európai építőipar számára, mivel modellt nyújtanak arra, hogy miként lehet a helyi forrásokat a hatásos és a helyi körülményeknek megfelelő megoldások érdekében felhasználni.
11. Meg kell vizsgálni, hogy a meglévő épületek rehabilitációja minden esetben megfelelő megoldás-e: Európa számos régiójában a meglévő épületeket, ezen belül a nyilvános épületeket csak jelentős beruházásokkal lehet olyan állapotba hozni, hogy megfelelő komfortszintet nyújtsanak. Ezek a helyzetek ráirányítják a figyelmet arra, hogy bár a források tekintetében a meglévő épületek rehabilitációja még mindig hatékonyabb, mint a bontás és egy új épület felépítése, egy új épület esztétikai, építészeti és szociális értéke mindig sokkal nagyobb. Következésképpen az egyszerű technikai szempontok mellett az építészeti, szociális, gazdasági és környezeti szempontokat is figyelembe kell venni.
12. Felhívjuk a figyelmet arra, hogy az építkezésekkel összefüggésben nem kerül említésre a megújuló energiák használata, mindazzal együtt, hogy ezek nyilvánvaló módon hozzájárulnak egy épület fenntarthatóságához. Az épületekbe integrált fotovoltaiikus és szélerőmű-rendszerek nagy mértékben hozzájárulnának a környezetre gyakorolt – és a teljes életciklus során elemzett – hatás csökkentéséhez, főképpen a szén-dioxid-kibocsátás tekintetében. Ha pontos elemzést kívánunk végezni, nem feledkezhetünk el az áram- és energiaegységek gyártása során felhasznált anyagokról és energiáról sem.
13. A forráshatékonyságra vonatkozó holisztikus megközelítés használatát egy elemzésnek kell megelőznie, amely mind a forráshatékonyságra összpontosító tervezési gyakorlat jelenlegi eredményeit, mind pedig a javasolt új intézkedésekre való áttérés körülményeit figyelembe veszi, magában foglalva a felsőoktatás és a szakképzések elemét, valamint a mérnökök és építészek átképzéséhez szükséges feltételek megteremtését is.
14. A közlemény ráirányítja a figyelmet arra, hogy a bevált gyakorlatok terjesztése fontos szerepet játszik az intézkedések körében. Ezzel összefüggésben prioritást kell biztosítani az azonos sajátosságokkal bíró régiók csoportjai közötti együttműködési projekteknek, mivel e területen nem lehetséges egy bevált gyakorlat egységes követése vagy egy mindenhol használatos végrehajtási rendszer alkalmazása: a helyi és regionális szereplőknek egymástól kell megtanulniuk a legmegfelelőbb megoldásokat, ezek kombinációja pedig megteremtené a helyi ismeretek hozzáadott értékét. A vidéki és a kis városokat magukban foglaló régiókra ugyanakkora figyelmet kell fordítani, mint a nagy városok régióira, mivel a népesség

számának csökkenése miatt hátrányban vannak a forráshatékonyságot tekintve – ezért itt különösen szükségesek az új megoldások.

15. Tisztázni kell az e területen használt bizonyos kifejezések közötti különbségeket, mivel sokan szinonimaként használják a „passzív ház”, „zöld ház”, „fenntartható ház”, „csökkent energiafogyasztású ház” és „nullához közelítő fogyasztású ház” kifejezéseket. A meghatározások tisztázása egyértelműen a kutatás–fejlesztés feladata, ennek a lépésnek a sürgősségét pedig alátámasztja, hogy az Európai Bizottság jelentős lépéseket kíván tenni e területen.
16. Számos helyi és regionális önkormányzat megállapította, hogy a tagállamok csak formalitásként kezelik az energiahatékonysági előírások keretében felállított intézményeket, mivel ezek az adott régió vagy ország tervezési kultúrájától idegen rendszerek. A forráshatékonyságra való tekintettel meg kell szüntetni e gyakorlatot, ezért javasolt a kormányzás politikai elemzésének elkészítése.
17. Bizonyos régiók nem rendelkeznek a megfelelő ismeretekkel és kompetenciákkal, így főképpen a gyengén fejlett régiókban növekedhet a fejlett régiókkal szembeni technológiai elmaradás. E probléma megoldása érdekében ezeket a régiókat is be kell vonni az együttműködési rendszerekbe, kiemelten foglalkozva az ismeretátadás nehézségeivel. Tanulmányozni kell, hogy miként lehet optimalizálni a tervezési és építkezési ismeretek átadását a nem megfelelő kompetenciákkal rendelkező régióknak.
18. A fémek és az üveg újrafelhasználása mellett – mely témával a közlemény részletesen foglalkozik –, a kutatások a betonra és az építkezési faanyagokra vonatkozóan is kedvező adatokat tartalmaznak. Építkezési anyagként a betonnak és a fának jó az újrafelhasználási jellemzője, könnyen szelektálhatók és használhatók, így az újrafelhasználásukra vonatkozó helyi és regionális elemzéseknek elsőbbséget kellene élvezniük.
19. A fa és más természetes építőanyagok alkalmazása esetében azt a tényt is figyelembe kell venni, hogy az építőipar megnőtt igényei a területfelhasználás helyi vagy közvetett változásához vezetnek. Így el kell kerülni, hogy az építőipar esetében megismétlődjene az energetikai célú biomassza-termelés során előállt korábbi hibák.
20. A mérnökök, építészek és közgazdászok szakképzése során a forráshatékonyság eljárásai mellett azokkal az eljárásokkal is foglalkozni kell, amelyek a kezdeti terv módosítása miatti további források csökkentésére szolgálnak.
21. A forráshatékonysággal összefüggésben, különösen az építkezési és bontási hulladékok újrafelhasználásának esetében, a szelektálás és a szállítás költségeit és hatásait is figyelembe kell venni, mivel ezek esetében megfelelően szabványosított elemzési megoldásokra van szükség, míg a kutatási-fejlesztési és politikai eljárásoknak meg kell haladniuk a szállításhoz

és a helyszínen vagy helyben végzett újrafelhasználáshoz kötődő lehetőségek összehasonlítását.
